

# Afscheidsceremonie

## Toespraak van paus Benedictus XVI

Internationale vlieghaven “Ben Gurion”- Tel Aviv

Vrijdag 15 mei 2009

*Meneer de President,  
Meneer de Eerste Minister,  
Excellenties, Dames en Heren,*

Voordat ik mij opmaak voor de terugkeer naar Rome, wil ik graag enkele van de diepe indrukken met u delen, die mijn pelgrimstocht door het Heilig Land bij mij heeft achtergelaten. Ik heb vruchtbare gesprekken gehad met burgerlijke autoriteiten, zowel in Israël alsook in de Palestijnse Gebieden en ben getuige geweest van de grote inspanningen die beide regeringen zich getroosten om het welzijn van de mensen te behouden. Ik heb de ambtsdragers van de katholieke Kerk in het Heilig Land ontmoet en ik verheug mij te zien hoe zij bij de zorg voor de kudde van de Heer samenwerken. Ik was ook in de gelegenheid de leiders van andere christelijke Kerken en kerkelijke gemeenschappen te ontmoeten, evenals de leiders van andere godsdiensten in het Heilig Land. Dit land is werkelijk een vruchtbare bodem voor oecumene en voor interreligieuze dialoog, en ik bid dat de rijke verscheidenheid van religieuze getuigenis in de regio vrucht mag dragen in groeiend wederzijds begrip en respect.

Meneer de President, u en ik hebben op de dag van mijn aankomst in Israël een olijfboom geplant bij uw residentie. De olijfboom is, zoals u weet, een beeld dat door de heilige Paulus gebruikt wordt om de zeer nauwe betrekkingen tussen Christenen en Joden te beschrijven. In zijn brief aan de Christenen van Rome werkt Paulus uit dat de Kerk van de heidenen is als een loot van een wilde olijfboom, die geënt is op de edele olijfboom van het Volk van het Verbond (vgl. 11,17-24). Wij worden gevoed door dezelfde geestelijke wortels. Wij ontmoeten

elkaar als broeders – broeders die in de loop van onze geschiedenis bij tijden een gespannen verhouding met elkaar hebben gehad, maar die zich nu verplicht weten bruggen te bouwen voor een duurzame vriendschap.

De ceremonie bij het presidentiële paleis werd gevolgd door een van de meest plechtige momenten van mijn verblijf in Israël – mijn bezoek aan het Holocaust Monument Yad Vashem, waar ik de slachtoffers van de Shoah eer bewezen heb. Daar heb ik ook enige overlevenden ontmoet. Deze zeer roe-

rende ontmoetingen deden mij denken aan mijn bezoek, drie jaar geleden, aan het vernietigingskamp Auschwitz, waar zoveel Joden – moeders, vaders, echtgenoten, zonen, dochters, broers, zussen, vrienden – door een goddeloos regime, dat een ideologie van antisemitisme en haat verbreidde, meedogenloos zijn uitgeroeid. Dit gruwelijke hoofdstuk van de geschiedenis mag nooit vergeten of ontkennd worden! Integendeel, deze verschrikkelijke herinneringen moeten ons sterken in het vaste voornemen ons nauwer aaneen te sluiten als takken van dezelfde olijfboom, die gevoed worden door dezelfde wortels en in broederlijke liefde verenigd zijn.

Meneer de President, ik dank u voor de hartelijkheid van uw gastvrijheid, die ik zeer op prijs stel, en ik wil nogmaals benadrukken dat ik dit land als vriend van de Israëli's heb bezocht, zoals ik ook een vriend ben van het Palestijnse volk. Vrienden brengen graag tijd met elkaar door en zij zijn zeer bedroefd als ze zien dat de ander lijdt. Een vriend van de Israëli's en de Palestijnen kan alleen maar bedroefd zijn over de voortdurende spanning tussen uw beider volken. Een vriend kan alleen maar huilen om het lijden en het verlies van mensenlevens die de beide volken gedurende de afgelopen zestig jaar hebben moeten doorstaan. Sta mij toe deze oproep te richten tot alle mensen van deze landen: Geen bloedvergieten meer! Geen strijd meer! Geen terrorisme meer! Geen oorlog meer! Integendeel, laat ons deze vicieuze cirkel van geweld doorbreken! Laat blijvende vrede heersen, die gegrondvest is op gerechtigheid, laat er echte verzoening en genezing zijn. Laat algemeen erkend worden dat de staat Israël het recht heeft te bestaan en vrede en veiligheid te genieten binnen internationaal overeengekomen grenzen. Laat ook algemeen erkend worden dat het Palestijnse volk recht heeft op een soeverein,

onafhankelijk thuis, op een leven in waardigheid en op vrijheid van reizen. Moge de twee-statenoplossing werkelijkheid worden en geen droom blijven. Vanuit deze landen moet de vrede zich uitbreiden; zij moeten als een "licht voor de volken" zijn (Jes. 42,6) en hoop geven aan veel andere regio's die onder conflicten lijden.

Een van de meest verdrietige aanblikken tijdens mijn bezoek hier was voor mij de muur. Toen ik er langs kwam, heb ik gebeden voor een toekomst waarin de volken van het Heilig Land in vrede en eendracht samen kunnen leven, zonder zulke middelen van veiligheid en scheiding nodig te hebben, maar veeleer met wederzijds respect en vertrouwen, en afziend van alle vormen van geweld en agressie. Meneer de President, ik weet hoe moeilijk het zal zijn dit doel te bereiken. Ik weet hoe zwaar uw opgave is, evenals die van de Palestijnse Autoriteiten. Maar ik verzeker u dat mijn gebeden en de gebeden van Katholieken over de hele wereld u begeleiden bij uw verdere inspanningen een rechtvaardige en duurzame vrede in deze regio tot stand te brengen.

Nu rest mij slechts allen van harte te danken, die op zo vele manieren hebben bijgedragen aan mijn bezoek. De regering, de organisatoren, de vrijwilligers, de media, allen die mij en mijn begeleiders gastvrij opgenomen hebben, ben ik grote dank verschuldigd. Weest u ervan overtuigd dat ik u met genezende genade in mijn gebeden zal gedenken. Tot u allen zeg ik: Veel dank! De Heer zij met u. *Shalom!*

© Copyright 2009 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

*Vertaling: dr. N. Stienstra, met medewerking van drs. N.M. Schnell, pr*